

Posudek bakalářské práce

Dana SLÁMOVÁ, *Postavení ženy v díle Terézy Novákové*, Praha 2007, 52 s.

Autorka se ve své bakalářské práci zabývá veřejným působením (zejm. publicistikou) a literární tvorbou české spisovatelky Terézy Novákové. Hlavním cílem práce bylo „postihnout obraz ženy v publicistice a beletrii Terézy Novákové“ (s. 45). Svrchu musím říci, že autorka se na bakalářskou práci odpovídajícím způsobem vyhrazeném prostoru vcelku velmi dobře vypořádala se zvoleným tématem. Vyzdvihnout bych chtěl jak dobrou, byť tematicky dílčí orientaci v odborné literatuře k zvolenému tématu, tak i pravopisnou a zejména stylistickou stránku práce, která v tomto ohledu výrazně přesahuje standart prvních studentských prací.

K vlastnímu tématu bych ovšem měl několik připomínek.

1) Z koncepčního hlediska nepokládám za vhodné sloučení dvou velmi různorodých, ostře ohraničených a vlastně se nikde neprotínajících linií Novákové díla, a to veřejně angažované publicistiky týkající se žen (emancipace, vzdělání a politická práva žen apod.) na straně jedné, a beletristického zpracování venkovské látky s koncentrací na obraz venkovské ženy na straně druhé. Jsou to dva světy, které spojuje pouze osoba spisovatelky Novákové, která ženská „emancipační“ témata ze své veřejné činnosti ve své literární tvorbě, resp. ve zvolené části tvorby nijak nepromítá. Hledat spojitosti mezi těmito dvěma světy nelze – D. Slámová to ani sama nedělá – ale zvolená struktura práce a volba obou témat na omezeném prostoru bakalářské práce nepůsobí koncepčním dojmem. Za daleko vhodnější bych proto z obou výrazně disparátních témat pokládal volbu buď jednoho či druhého tématu.

2) Autorka správně předpokládá vliv K. Světlé na tvorbu T. Novákové, v textu však žádné důkazy o tomto ovlivnění, a to zejm. pokud jde o téma venkova a venkovské ženy, nepodává. V principu správný předpoklad tak v tomto ohledu zůstal poněkud nenaplněn.

3) Osobně za nejzajímavější kapitolu pokládám kap. č. 3 „Venkovská žena...“. Autorka si klade řadu správných otázek a hledá na ně odpovědi, a to i v metodologické rovině. Zde je důležité zejména autorčino zdůraznění úlohy beletrie jako možného historického pramene. Na druhé straně ač si je autorka vědoma problému beletrie jako určité literární fikce, a to i v případě realismu, tak v praxi toto úskalí neřeší a konkrétně netematizuje. Nelze ani zastít, že volba pouze jedné povídky a jednoho ženského osudu

nemůže sloužit za dostatečně vypovídající pramen o postavení ženy ve venkovské společnosti.

Jinak z mnoha vyřčených a i řešených problémů autorka v této kapitole vynechala jednu otázku, a to roli dětí v péči o staré rodiče (děti Loučkové)... Nejsm si ani zcela jist, zda autorka ví, co znamenalo zemřít „brzy po koutě“ (s. 41), neboť pak by ve svém textu měla asi řešit problém péče o osiřelého kojence (nikoliv jen o osiřelé dítě): tj. zejm. problém kojení, skloubení péče staré vdovy o děcko vyžadující celodenní péči se svou každodenní „přespolní“ prací apod.). Tyto absentující otázky jsou možná i klíčem k problému vztahu beletrie jako fikce a historické reality a mělo na ně být upozorněno.

4) O výše zmíněném problému volby dvou disparátních témat pak svědčí i autorčina různorodá orientace v odborné literatuře. Zatímco na jedné straně podává reprezentativní přehled odborné literatury k problému venkova v 19. století, ženskému hnutí a emancipaci, etnografické rovině vývoje venkova atd., tak téměř zcela absentuje odborná literatura z oblasti literární vědy a literární historie (k problému literárního realismu, k samotné osobě a dílu T. Novákové atd.). Při řešení problematiky religiozity v Novákové zvoleném východočeském regionu by bylo vhodné, kdyby se autorka bakalářské práce zabývala i další odbornou literaturou k této problematice, a to jak starší (práce Šimákovy, Rezkovy, Schulzovy a K. V. Adámka), tak novější (zejm. dvě Nešporovy monografie!!)

5) Z drobných věcných nedostatků bych si dovolil upozornit, že všeobecné volební právo – i u nás – existovalo již před rokem 1907 (viz Badenihova reforma 1896); řešit otázku možnosti vstupování, resp. nevstupování žen do politických stran není šťastné, neboť strany v 19. stol. de jure neexistovaly a neměly tudíž ani žádné (mužské) členy v dnešním slova smyslu – de facto pak ženy samozřejmě do reálně existujících samozřejmě stran vstupovat mohly, dokladem jsou mladočeši, sociální demokraté, národní sociálové aj. (Viková, Zemínová, Tůmová, Máchová, z Purkyňů, Slavíková aj.).

Závěrem bych chtěl i přes řadu koncepčních a věcných výhrad uvést již to, co zaznělo v úvodu tohoto posudku. Bakalářskou práci D. Slámové přes všechny výhrady považuji za velmi dobrou, a to jak z hlediska formálního, tak věcného. Uvedené výhrady chápu jako náměty k zamyšlení při další práci s historickou tematikou a s historickými prameny.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci stupněm „velmi dobře“.

